

SELETUSKIRI

haridus- ja teadusministri määruse „Kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude ülemmäärad” eelnõu juurde

I SISSEJUHATUS

1. märtsil 2015. a jõustusid kutseeaduse muudatused, mille alusel tuleb kehtestada kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude ülemmäärad.

Määrus kehtestatakse kutseeaduse § 17² lõike 5 alusel.

1. märtsist jõustunud kutseeaduse muudatuse kohaselt kehtestab haridus- ja teadusminister kutseõppe tasemeõppe õpilaste (edaspidi õpilaste) kutseeksami kulude ülemmäärad, arvestades kutsealade erisustega ning lähtudes kutseeksamite kulude analüüsist, ülesehitusest ja keerukusest ning kutseeksami väljatöötamise, arendamise ja läbiviimise kuludest. Sama seaduse § 17² lõike 6 kohaselt võib eristada kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulusid ning kutseeksami läbiviimisega seotud kulusid.

Määrusega sätestatakse kutseõppe tasemeõppe õpilastele õppe lõpetamiseks korraldatavate kutseeksamite läbiviimisega seotud kulude ülemmäärad ning kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ülemmäär. Enne määruse jõustumist reguleerivad õpilaste kutseeksami kulude määrasid kutseeaduse § 17¹ lõiked 1 ja 4, mille kohaselt kutsenõukogu¹ kinnitab kutse andmise tasu suuruse, tuginedes kutse andja² kulude kalkulatsioonile.

Kutseeaduse § 17² lõige 1 sätestab, et kutseõppe tasemeõppe riikliku koolitustellimuse alusel moodustatud koolituskohal õppiva õpilase õppe lõpetamiseks sooritatava kutseeksami kulud kaetakse riigieelarvest.

Määruse kehtestamisega jäävad samaks õpilaste kutseeksami läbiviimisega seotud kulude hüvitamise põhimõtted, kuid korrastatakse ja seatakse raamid eksamikulude ülemmääradele. Tulenevalt kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ning kutseeksami läbiviimisega seotud kulude eraldamisest muutuvad kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude hüvitamise põhimõtted.

Eelnõu ettevalmistajad

Käesoleva eelnõu on koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse osakonna asejuhataja Külli All (735 0249, kulli.all@hm.ee), täiskasvanuhariduse osakonna juhataja Terje Haidak (735 0247, terje.haidak@hm.ee), täiskasvanuhariduse osakonna peaekspert Kaidi Nõmmela (735 0205, kaidi.nommela@hm.ee), kutsehariduse osakonna

¹ *Kutsenõukogu* on haridus- ja teadusministri moodustatud SA Kutsekoda juures tegutsev töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan, mille ülesandeks on ettepanekute tegemine kutsestandardite väljatöötamiseks ja uuendamiseks, kutsestandardite kinnitamine ning kutse andja õiguse andmine.

² *Kutse andja* on juriidiline isik või tema asutus või riigi- või valitsusasutus, kes on avalikul konkursil kuni viieks aastaks saanud õiguse teatud kutset anda. Õppeasutus saab kutse andjaks ilma konkursita, avalduse alusel ja kutsenõukogu kinnitusel kui õppekava vastab kutsestandardile ning on riiklikult tunnustatud.

asejuhataja Teet Tiko (735 0273, teet.tiko@hm.ee), õigusosakonna jurist Kati Uusmaa (735 0142, kati.uusmaa@hm.ee), rahandusosakonna peaekspert Signe Uustal (735 4058, signe.uustal@hm.ee) ning rahandusosakonna finantsekspert Tiina Kõllamaa (735 0188, tiina.kollamaa@hm.ee).

II EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Eelnõu paragrahvi 1 sätestatakse eelnõu reguleerimisala, milleks on kutseksamite läbiviimisega seotud kulude ülemmäärade kehtestamine ning kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ülemäära kehtestamine.

Eelnõu paragrahvis 2 kehtestatakse vastavalt kutseksamite läbiviimisega seotud kulude ülemmäärad ning kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ülemmäär. Kutseeksami läbiviimisega seotud kulude ülemmäär kehtestatakse kutseõppe õppekavarühmade kaupa ning eraldi teoreetilise, praktilise ja esimestest kombineeritud eksamite jaoks. Kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulu ülemmäär kehtestatakse kõikide õppekavarühmade ja eksamivormide jaoks ühesugune. Kuna ülemmäärad on esitatud tabeli kujul, siis on need esitatud määruse lisas.

Õpilaste oskuste ja teadmiste hindamine kutseseaduse alusel tegutsevate erialaekspertide ehk kutse andjate poolt on üks moodustest, kuidas hinnata läbitud õppe kvaliteeti. Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt eraldatakse alates 2004. aastast koolidele täiendavad vahendid kutseksamite kulude hüvitamiseks kuluaruannete alusel. Kutseeksami kulud on õpilastele hüvitatud õppeasutuse kaudu kooli lõpetamise aastal või aasta jooksul peale seda.

Kutseksamite kulude hüvitamine kutsenõukogude poolt kinnitatud suuruses jätkub ka edaspidi, kuid alates 01.03.2015 jõustunud kutseseaduse muudatustega saab haridus- ja teadusminister sekkuda kutseksamite hinnakujundusse. Seaduse kohaselt kehtestab haridus- ja teadusminister kutseksamite ülemmäärad, millega kutsenõukogud peavad arvestama kui kinnitavad kutseõppe tasemeõppe lõpetamise kutseksamite tasud. Ülemmäärade kehtestamisel peab minister arvestama kutsealade erisustega, lähtuma kutseksamite kulude analüüsist, eksami ülesehitusest ja keerukusest, sealhulgas kutseeksami väljatöötamise, arendamise ja läbiviimise kuludest.

Kutseseaduse kohaselt kinnitab kutsenõukogu kutse andmise ja kutse taastõendamise tasu suurused, tuginedes kutse andja esitatud kulude kalkulatsioonile³. Kulud, mida võib kulude kalkulatsioonis arvestada on kutseseaduse § 17 lõike 1 kohaselt:

- 1) kutse andmise ettevalmistamisega seotud kulud;
- 2) kutsekomisjoni ja hindamiskomisjoni tööga seotud kulud;
- 3) kutse andmise korraldamisega seotud kulud;

³ Kutse andja ülesanne on Kutseseaduse § 12 lg 3 kohaselt kalkuleerida ja esitada kutsenõukogule kinnitamiseks kutse andmise ja kutse taastõendamise seotud tasu suurused.

4) kutsetunnistuse ja selle duplikaadi tehnilise väljaandmisega seotud kulud.

Eksamikuludele ülemmäärade kehtestamiseks analüüsis Haridus- ja Teadusministeeriumi rahandusosakond 05.02.2015 seisuga kutseõukogude poolt kinnitatud õpilaste kutseksamite hinnakujundust, sealhulgas kutse andmise kordasid ja hindamisstandardeid. Analüüsi tulemusena pakuti välja põhjendatud ja objektiivsed ülemmäärad kutseksamite läbiviimisega seotud kuludele ning väljatöötamise ja arendamisega seotud kuludele.

Kutseksamite hindade analüüsimisel võeti aluseks seni kehtinud hinnastamise põhimõtted, eesmärgid ja kutseksamite protsessi loogika. Analüüsi olemasolevate kutseksamite sisu, vormi, ülesehitust ja hindade kalkulatsioone.

Kutseksamite tasude ülemmäärad sisaldavad kutseksamiga seotud kulumaterjali, mis ostetakse kutseksami läbiviimiseks saadud vahendite arvelt ja samuti kooli töötajale kutseksami läbiviimise eest makstavat tasu. Kutseksamil kasutatavate ruumide rendihinda ei ole kutseksamite hindadesse arvestatud, kuna õpilaste kutseksam korraldatakse õppeasutuses.

Analüüsi aluseks olevaid kutseksameid oli kokku 156, sh 113 kutset ja 43 osakutset. Analüüsitavate kutseksamite korraldajateks oli 38 kutse andjat, mis on 34% kõikidest kutse andjatest ja 20% kõikidest kutsestandarditest.

Analüüsimiseks esitatud kutseksamite hinnad erinesid omavahel oluliselt, kõige madalam hind oli 30 eurot (hooldustöötaja kutse) ja kõrgeim hind 324 eurot (maastikuehitaja kutse), sealjuures mediaanhind oli 170,50 eurot. Samas hindade erinevus olenes peamiselt kutsest ja kutseksami vormist:

1. 126 kutseksamist, kus oli nii suuline/kirjalik (teoreetiline) kutseksam kui ka praktiline üheaegselt (kombineeritud eksam), oli madalaim hind 68 eurot (sekretäri kutse), kõrgeim hind 324 eurot (maastikuehitaja kutse) ja keskmine oli 185 eurot;
2. 24 kutseksamist, kus oli ainult suuline/kirjalik (teoreetiline) kutseksam, oli madalaim hind 30 eurot (hooldustöötaja kutse), kõrgeim hind 199 eurot (maamöödutehniku kutse) ja keskmine oli 116 eurot;
3. 6 kutseksamist, kus oli ainult praktiline kutseksam, oli madalaim hind oli 50 eurot (koorijuhi kutse), kõrgeim hind 185 eurot (hotelliteenindaja kutse) ja keskmine oli 140 eurot.

Kokkuvõttes nähtus analüüsitud kutseksamite hindadest, et:

- 1) kõige suurema osa kutseksami hinnast moodustavad kutseksami läbiviimisega seotud kulud (hindamiskomisjoni tasud, hindamiskomisjoni majutuskulud, sõidukulud, ruumi rent, materjalikulu, kutsetunnistuse väljastamine), mis analüüsitud eksamite osas moodustas keskmiselt 59% kogu kutseksamite hindadest. Samas oli kutseksameid, kus eksami läbiviimisega seotud kulud moodustasid 8% eksamihinnast (personalispetsialisti kutse) või 82% eksamihinnast (koka, meisterkoka, raietöölise kutsed), kusjuures materjalikulu ei moodustanud suurt osa kogu eksamihinnast. Kõrge

eksami läbiviimise kulude osakaal tulenes peamiselt hindamiskomisjoni tasudest, majutus- ja sõidukuludest;

- 2) kutseksamite koguhinnast keskmiselt 28% tuleneb kutseksami ettevalmistamise, väljatöötamise ja arendamisega seotud kuludest (kutse andja tööjõukulu, administreerimiskulud, kutse andmise teavituskulud, IT-kulud jne). Kõige väiksema arenduskulude osakaaluga, s.o 12% olid maastikuehitaja, noorem-maastikuehitaja ja maamõõdutehniku kutsed ning kõige suurem arenduskulude osakaal (92%) oli personalispetsialisti kutsel;
- 3) ülejäänud 13% oli seotud kutsekomisjoni tööga seotud kuludega, samas nähtus analüüsist, et mitte kõikide kutsekomisjonide puhul ei maksta komisjoni liikmetele tasu või makstakse ainult üksikutele liikmetele. Kõige suurem kutsekomisjoni tööga seotud kulude osakaal kutseksami hinnast oli raamatupidaja assistendi ja automaaleri kutsedel (vastavalt 47% ja 38%).

Kululiigiti nähtus, et:

- 1) kõige suurem osakaal kutseksamite hinnast tulenes tööjõukuludest, mis analüüsitud kutseksamite puhul oli keskmiselt 60,4% kogu eksamihinnast (kõige suurem oli see osakaal kinnisvarahooldaja kutse puhul, so 81%). Kuna tööjõukulud mõjutavad kõige enam kutseksamite hinda, on selle puhul oluline, et nii kutse andja, kutsekomisjon kui ka hindamiskomisjon saaksid õiglast tasu ja samas arvestatakse, et kutse taotleja jaoks ei läheks eksami hind liiga kõrgeks, nii et ta ei saa kutse taotlemist endale võimaldada;
- 2) muud kulud (majutus, transport, teavituskulud, IT kulud, ruumirent, kutsetunnistuse blanketi kulu jne) moodustasid keskmiselt 30,4%;
- 3) materjalikulu moodustas keskmiselt vaid 9,2% eksami kogukuludest, kuid kõige suurem oli see maastikuehitaja, noorem-maastikuehitaja (55%) ja elektroonikaseadmete koostaja (43%) kutsedel.

Analüüsi tulemuste põhjal on eelnõu lisas kehtestatud ülemmäärad Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas olevatele kutseõppe 40 õppekavarühmale, millest 36 õppekavarühma jaoks on ülemmäär kehtestatud kolmele eksami vormile ja 4 õppekavarühma jaoks on ülemmäär kehtestatud ühele eksami vormile. Ülemmäära ei kehtestata sõjandus ja riigikaitse ning vara- ja isikukaitse õppekavarühmade jaoks, sest need kuuluvad Siseministeeriumi ja Kaitseministeeriumi valitsemisalasse.

Ülemmäärad on kehtestatud õppekavarühmades igale eksami vormile eraldi, st teoreetilise, praktilise ja kombineeritud eksami lõikes. Kutseksami ülemmäärade arvestuspõhimõtetest lähtuvalt on erinevate eksami vormide eristamise peamiseks komponendiks materjalikulu olemasolu (lisaks töötundide arvule). Praktiline ja kombineeritud eksam sisaldavad materjalikulu, teoreetilise eksami puhul ei ole materjalikulu arvestatud. Käesoleva eelnõu kontekstis on materjalikulu kulu, mis on tehtud kutseksami läbiviimiseks vajaliku materjali soetamiseks eeldusel, et soetatud materjali ei ole võimalik peale kutseksami läbiviimist enam kasutada. Materjalikuluks ei loeta paberit ja kirjutusvahendit ning arvutit, mida kasutatakse eksami läbiviimiseks. Kutseksami läbiviimiseks kasutatav materjal on „see, mis on vajalik millegi valmistamiseks, tootmiseks, ehitamiseks jne.“ (EKSS).

Määruse eelnõu kontekstis on eristatud järgmisi eksami vorme:

- **Teoreetiline eksam** on kompetentside vastavuse hindamine kutsestandardi nõuetele, mille puhul kutse taotleja tõendab teadmisi, oskusi ja hoiakuid suuliselt või kirjalikult, kasutades paberit ja kirjutusvahendit või arvutit, st materjalikulu puudub. Hindamismeetoditeks võivad olla näiteks valik- või vabavastustega struktureeritud kirjalik töö, intervjuu, eneseanalüüs, portfoolio, aruanne, esitlus jmt meetodid.
- **Praktiline eksam** on kompetentside vastavuse hindamine kutsestandardi nõuetele, mille puhul kutse taotleja tõendab teadmisi, oskusi ja hoiakuid praktiliselt, kasutades erinevaid töö- ja abivahendeid ning materjale, mis on soetatud kutseeksami läbiviimiseks ja mida hiljem ei ole võimalik kasutada. Hindamismeetoditeks võivad olla näiteks proovitöö ja oskuste ettenäitamine kasutades eelnimetatud vahendeid ja materjale jmt meetodid.
- **Kombineeritud eksam** on kompetentside vastavuse hindamine kutsestandardi nõuetele, mille puhul kutse taotleja tõendab teadmisi, oskusi ja hoiakuid nii suuliselt või kirjalikult kui ka praktiliselt. Kombineeritud eksam koosneb seega nii teoreetilisest kui ka praktilisest eksami osast.

Kutseksamite läbiviimisega seotud kulude ülemmäärade arvestuspõhimõtetes on arvestatud, et:

- hindamiskomisjoni liikmete arvu puhul arvestati analüüsitud kutseksamite mediaani;
- hindamiskomisjoni liikmete töötundide puhul arvestati analüüsitud kutseksamite mediaane erinevatel eksami vormidel eraldi;
- hindamiskomisjoni liikmete töötasude puhul arvestati Statistikaameti poolt avaldatud 2015. aasta keskmist brutotunnipalka põhitegevusala (EMTAK 2008, 2-kohaline kood) alusel ja lisati sellele +20%;
- majutuse kulu arvestati kõikides õppekavarühmades identselt (tüüpkalkulatsioonis arvestati, et üks isik vajab üks öö majutust hinnaga 55 €);
- transpordikulu arvestati kõikides õppekavarühmades identselt (tüüpkalkulatsioonis arvestati, et üks isik vajab transporti, sõidul Tallinn – Võru – Tallinn, st 500 km hinnaga 0,3 €/km);
- materjalikulu puhul arvestati praktilise ja kombineeritud eksami vormi puhul analüüsitud kutseksamite materjalide hindadega, mis taandati õppevaldkonna kohta ja arvestati materjalikulu mediaaniga. Teoreetilise eksami vormiga kutseeksami puhul ei ole materjalikulu arvestatud.

Informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogia ning loodusteaduse, matemaatika ja statistika õppevaldkondades on ülemmäärad kehtestatud vaid teoreetilisele eksami vormile. Seda tulenevalt asjaolust, et analüüsi tegemise ajal puudusid vastavates õppekavarühmades praktilise või kombineeritud eksami vormiga kutseksamid, mille alusel oleks olnud võimalus

määrata materjalikulu nende eksami vormide ülemmäärades. Nende õppevaldkondade õppekavarühmade ülemmäärased täiendatakse jooksvalt praktilise või kombineeritud eksami vormiga kutseksamite lisandudes, juhul kui nende eksamitega kaasneb materjalikulu käesoleva määruse tähenduses.

Kutseeaduse § 17² lõike 2 kohaselt jagunevad kutseõppe tasemeõppe lõpetamiseks sooritatava kutseksami kulud kutseksami väljatöötamise ja arendamise ning kutsekomisjoni tööga seotud kuludeks ning kutseksami läbiviimisega seotud kuludeks. Kutseeaduse § 17² lõike 6 kohaselt võib eristada kutseksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulusid ning kutseksami läbiviimisega seotud kulusid. Kutseeaduse muudatuste rakendumisega laienes kutseõppeasutustele võimalus saada lihtsustatud korras, ilma konkursita, kutse andjaks ja kutseksamite läbiviijaks. Kutseksamite kvaliteedi ja üleriiklike hindamiskriteeriumite hoidmiseks jääb kutseksami väljatöötamine ja arendamine ning kutseksamite kordade väljatöötamine endiselt konkursiga valitud kutse andja juures töötavate kutsekomisjonide ülesandeks. Seega tegeleb kutseksami väljatöötamise ja arendamisega, samuti õppekava ja kutsestandardi vastavus-analüüsile hinnangu andmise, õppeasutuse moodustatud hindamiskomisjonide kooskõlastamise ja eksamiülesannete konkreetseksksamivooruks ette valmistamise ja koolile edastamisega ning teiste kutseeadusest tulenevate ülesannetega kutsekomisjon, mis reeglina tegutseb konkursiga valitud kutse andja juures, eksami viib aga läbi kas kool, kellel on kutse andja õigus või, juhul kui koolil asjaomast õigust pole, konkursiga valitud kutse andja.

Muudatused, samuti asjaolu, et kutseksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulud ei ole seotud kutseksami sooritajate arvuga, tingivad vajaduse eristada kutseksamite hindade ülemmäärade kehtestamisel eksami väljatöötamise ja arendamisega ning kutseksami läbiviimisega seotud kulusid.

Eelnõu lisas on kehtestatud ülemmäär Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalas olevate kutseksamite väljatöötamise ja arendamisega seotud kuludele. Ülemmäär arvestuse aluseks on võetud Haridus- ja Teadusministeeriumi rahandusosakonna analüüs ning kutseasutuse, milleks on kutseeaduse § 6 lõige 2 kohaselt SA Kutsekoda, hinnang. Kutseksami väljatöötamise ja arendamise keskmiseks kuluks on määratud 1350 € ühe kutseksami kohta ning ülemmääraks on 2700 € ühe kutseksami kohta ühes kalendriaastas. Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala kutseksamite väljatöötamise ja arendamise ja kutsekomisjoni tööga seotud kulude katmiseks lisatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi ja kutseasutuse vahelisse riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingusse punkt, mille kohaselt töötatakse Haridus- ja Teadusministeeriumi ja SA Kutsekoda koostöös välja kutseksamite väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude katmise alused. Kutse andjal, kes vastaval aastal on teinud kutseksami väljatöötamise ja arendamisega seotud tegevusi, on õigus esitada kuluaruanne tegeliku kulude kohta kuni 2700 € ulatuses, ning kutse andja, kellel ei ole tõendada väljatöötamise ja arendamisega seotud tegevuste kulusid, kuluaruannet ei esita. Iga-aastane kutseksamite väljatöötamise ja arendamise ja kutsekomisjoni tööga seotud kulude kogusumma määratakse kindlaks samuti Haridus- ja Teadusministeeriumi ja SA Kutsekoda vahelises iga-aastases riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingus.

Kutseeksami väljatöötamise ja arendamise ning kutsekomisjoni tööga seotud kulude ülemmäära kehtestamisel on arvestatud, et:

- kutse andjal on palgatud üks isik, kes saab tasu;
- kutse andja töötundide osas arvestati analüüsitud kutseeksamite mediaani töötundidelt mahukaima ehk kombineeritud eksami vormi alusel;
- kutse andja tööjõukulu puhul arvestati analüüsi kaasatud põhitegevusalade (EMTAK 2008, 2-kohaline kood) Statistikaameti poolt avaldatud 2015. aasta keskmiste brutotunnipalkade õppekavarühmade mediaani;
- kutsekomisjoni liikmete arvu puhul arvestati analüüsitud kutseeksamite mediaani;
- kutsekomisjoni töötundide osas on arvestatud analüüsitud kutseeksamite mediaani, sealjuures ülemmäärana arvestatakse 24 töötundi kutsekomisjoni ühe liikme kohta;
- kutsekomisjoni tööjõukulu puhul arvestati analüüsi kaasatud põhitegevusalade (EMTAK 2008, 2-kohaline kood) Statistikaameti poolt avaldatud 2015. aasta keskmiste brutotunnipalkade õppekavarühmade mediaani, millele lisati +10%;
- kutsekomisjoni tööga seotud üldhalduskuludena arvestati analüüsist tulenevalt 30€ ühe eksami kohta.

Kutseeksami väljatöötamise ja arendamise seotud kulud kompenseeritakse kutsekomisjonidele. Kutseeksami läbiviimise kulud kompenseeritakse kutseeksami läbiviijale, mis võib olla konkursiga valitud kutse andja või õppeasutus.

Eelnõu paragrahviga 3 kehtestatakse üleminekuaeg. Eelnõu jõustub § 3 lõike 2 kohaselt 1. jaanuaril 2017. Kehtivad kutseeksamite tasud peavad kutsenõukogud üle vaatama ning käesolevas määruses kehtestatud kutseeksami hinna ülemmääradega kooskõlla viima kuue kuu jooksul määruse jõustumisest. Seega hakkavad ülemmäärad vahetut mõju avaldama hiljemalt juulis 2017. aastal korraldatavate kutseeksamite tasudele. See annab piisavalt pika perioodi, mille jooksul on võimalik uute tasudega kohandada ning vajadusel kutseeksami tegemise meetodika ja võimalused ümber kujundada.

III EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõuga seotud valdkonda Euroopa Liidu õigusaktid ei reguleeri.

IV MÄÄRUSE MÕJUD

Eelnõu sätestab raamid kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksami kulude hüvitamiseks ning tagab võrdse kohtlemise kutseõppe õpilastele.

Peamised muutused kutseõppe tasemeõppe kutseeksami tasudele ülemmäärade kehtestamisega on eksamikuludele raamide seadmine, mille tulemusena eristatakse kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulusid ja kutseeksami läbiviimisega seotud kulusid.

Tulenevalt määrusest on vajalik välja töötada ja võtta kasutusele uus kutse andmise ja kutse taastõendamise kulude kalkulatsiooni vorm, mis vastaks eelnõus sätestatud kutseeksami kulude eristamisepõhimõtetele.

Lisaks omab määruse eelnõu mõju kutsenõukogude kutseeaduse § 9 lõige 2 punkt 5 ülesande täitmise protseduurilisele korraldamisele. Kui eelnevalt kinnitas kutsenõukogu kutse andmise tasu suuruse ühe hinnana, siis peale määruse jõustumist, tulenevalt kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ja kutseeksami läbiviimisega seotud kulude eristamisest, peavad kutsenõukogud kinnitama kaks hinda, arvestades seejuures määruks kehtestatud ülemmäärasid- kutse andmise läbiviimisega seotud ning kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulud.

Tulenevalt kutseeksamite ülemmäärade kehtestamisest võivad erineda osade kutseeksamite seni kehtestatud hinnad uutest ülemmääradest ja seetõttu võib kutse andjatel tekkida vajadus kutseeksamite ümberkorraldamiseks. Seejuures kuuluvad vastavad ümberkorraldamisega seotud tegevused kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud tegevuste alla.

Tulenevalt kutseeksami väljatöötamise ja arendamisega seotud kulude ja kutseeksami läbiviimisega seotud kulude eristamisele määruse eelnõus, tuleb lisada rahaeraldamise muutmise seotud punktid Haridus- ja Teadusministeeriumi ja SA Kutsekoda vahelisesse riigieelarvelise toetuse kasutamise lepingusse ja seda iga-aastaselt vastavalt täiendada.

Täiendavaid muudatusi regulatsioonides ega kulusid vastavad mõjud kaasa ei too.

V MÄÄRUSE RAKENDAMISEGA SEOTUD TEGEVUSED, VAJALIKUD KULUD JA MÄÄRUSE RAKENDAMISE EELDATAVAD TULUD

Määruse rakendamiseks peavad kutsenõukogud ja tegutsevad kutse andjad üle vaatama kutseõppe lõpetamiseks sooritatavate kutseeksamite tasud ning kehtestama vajadusel uued, ülemmääradega kooskõlas olevad tasud.

Kutseeksamite kulud kaetakse Haridus- ja Teadusministeeriumi täiskasvanuhariduse programmi eelarves kutseeksamite hüvitamiseks ettenähtud vahenditest.

Määruse rakendamisega seotud kulutused on arvestatud prognoositavalt 2017. aastal tasemeõppe lõpetajate arvu alusel, milleks on ca 8000. Kui võtta aluseks praegu kehtivate kutseeksamite hindade mediaanhind 170,50 eurot, siis on prognoositav kulu 1 364 tuhat eurot. Praeguses hinnas kajastuvad nii läbiviimise kui ka väljatöötamise ning arendamisega seotud kulud. Arvestades, et kehtivate kutseeksamite koguhinnast keskmiselt ca 28% on seotud nende väljatöötamise ning arendamisega, saame läbiviimisega seotud kulude mediaanhinnaks 122,76 eurot ühe kutseeksami kohta. Kutseeksamite läbiviimisega seotud kulude uueks mediaanhinnaks on 60,70 eurot. Seega vähenevad läbiviimisega seotud kulud hinnanguliselt ca 50%, vastavaks uueks kuluvajaduseks on 8000 lõpetaja kohta ca 485,6 tuhat eurot.

Era-, munitsipaal- ja riigi kutseõppeasutuste ning rakenduskõrgkoolide kutseõppe tasemeõppe õpilaste kutseeksamite kulude hüvitamiseks on Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala eelarvebaasis vahendeid kokku 722,7 tuhat eurot. Kui arvestada, et prognoositavalt läheb sellest 485,6 tuhat eurot vaja kutseeksamite läbiviimisega seotud kuludeks, siis jääb ühes aastas väljatöötamise ja arendamisega seotud kuludeks 237,1 tuhat eurot. Keskmiseks väljatöötamise ning arendamisega seotud kuluks on 1350 eurot ühe eksami kohta. Sellest saaks hinnanguliselt katta 176 kutseeksami vastavad kulud. Kutseeksamite täpset arvu on

praegu keeruline prognoosida, aga arvestades analüüsi aluseks olnud kutseeksamite arvu (156) ning sellega, et tegemist on keskmise kuluga, hindame, et määruse rakendamine ei too kaasa täiendavat kuluvajadust.

VI MÄÄRUSE JÕUSTUMINE

Määrus jõustub 1. jaanuaril 2017. a.

VIII KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu kooskõlastati teiste ministeeriumidega, Eesti Kutseõppe Edendamise Ühingu ja SAga Kutsekoda. Ministeeriumitest esitas eelnõu kohta märkused Rahandusministeerium, ülejäänud kooskõlastasid eelnõu vaikimisi. Lisaks esitasid eelnõu kohta märkuseid ja ettepanekuid Kutsekoda ning mõned kutse andjad. Ülevaade kooskõlastamise tulemustest on esitatud seletuskirjale lisatud kooskõlastustabelis.

Terje Haidak
täiskasvanuhariduse osakonna juhataja